

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра аудиту, обліку та оподаткування

кафедра
аудиту, обліку та
оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Методологія та методика прогнозування і планування в сфері аудиту та оподаткування
Викладач (-і) 	Лисенко Алла Миколаївна кандидат економічних наук, доцент доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування
Контактний тел.	+38(066) 191-62-79
Е-mail:	lysenkoalla2010@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4. Формат: очний (offline / facetoface) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2023-2024 н.р.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеного в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається після опанування дисциплін: «Інформаційні технології в науковій діяльності», «Податкова політика та управління оподаткуванням», паралельно з дисциплінами: «Методологія та організація наукових досліджень і проектної діяльності», «Аудиторська діяльність та контроль якості аудиту: теорії, концепції, перспективи» та базується на компетенції, набутих під час здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти та визначених стандартом вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

1. Мета і завдання дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Методологія та методика прогнозування і планування в сфері аудиту та оподаткування» полягає в формуванні у здобувачів системи знань, необхідних для оволодіння теоретико-методологічними засадами та інструментарієм прогнозування і планування, розробки податкових планів (прогнозів), планування аудиту, формування умінь щодо застосування набутих знань у науково-практичній площині.

Завданнями дисципліни «Методологія та методика прогнозування і планування в сфері аудиту та оподаткування» є:

- формування у здобувачів системного наукового світогляду, здатності до абстрактного мислення, пошуку інформації з різних науково-практичних джерел, аналізу та узагальнення нормативно-облікової інформації, у тому числі й про очікувані розміри податкових платежів та податкове навантаження суб'єктів господарювання, для подальшого її використання при розробці й обґрунтуванні податкової політики, виявленні, формулюванні та комплексному вирішенні проблем у процесі прогнозування та планування, оцінювання та забезпечення якості планів та прогнозів у сфері аудиту та оподаткування, здатності здійснювати апробацію отриманих результатів наукових досліджень, формулювати висновки та розробляти практичні рекомендації;

- формування компетентностей, важливих для розробки й реалізації планів та прогнозів у сфері аудиту та оподаткування, застосування концептуальних і методологічних знань, набутих навичок з планування й прогнозування на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях, виконання розрахунків щодо обґрунтування рівня податкового навантаження суб'єктів господарювання та мінімізації ризиків внутрішнього та зовнішнього середовища у сфері аудиту та оподаткування;

- теоретична підготовка здобувачів з питань тлумачення сутності понять «методологія», «методика», «метод», «прогноз», «план», «податкове планування» та ін., розуміння ними особливостей застосування одно- та багатопроцедурних способів наукового дослідження, а також сутності методів, які безпосередньо використовуються у процесі проведення емпіричних досліджень для встановлення тенденцій розвитку об'єктів при здійсненні податкового планування та прогнозування, а також на різних етапах планування аудиту в контексті дотримання базових принципів професійної етики та поведінки аудиторів;

- практична підготовка здобувачів з питань використання сучасного наукового інструментарію досліджень в сфері аудиту та оподаткування, вибору конкретних методів планування та прогнозування у відповідності з поточними та стратегічними цілями на різних рівнях управління оподаткуванням та етапах планування аудиторської перевірки, обґрунтованих підходів при пошуку шляхів мінімізації ризиків, підвищенні ефективності прийняття рішень у сфері аудиту та оподаткування з урахуванням раціональної організації інформаційного, нормативного, кадрового, програмного та фінансового забезпечення.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні компетентності

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в обліку, аналізі, аудиту та оподаткуванні та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СК02. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК03. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК04. Здатність проводити емпіричні дослідження для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК05. Здатність здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню у науковій та практичній сферах.

СК08. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, аналізувати, оцінювати та прогнозувати відповідні процеси.

СК09. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК10. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати комплексні завдання функціонування систем вищої, професійної, післядипломної освіти та освіти впродовж життя в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування.

СК11. Здатність розробляти та обґрунтовувати концепції, стратегії, програми розвитку обліку, контролю, аудиторської діяльності, податкової політики на мікро-, мезо- та макрорівнях з урахуванням впливу глобалізації та євроінтеграції.

Програмні результати навчання

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей, а також навички необхідні для

проведення наукових і прикладних досліджень, здійснення інновацій на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Здійснювати пошук, аналізувати, критично осмислювати та систематизувати інформацію, отриману з різних науково-практичних джерел та основних національних, європейських, міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми обліку, аналізу, аудиту, оподаткування державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН04. Застосовувати загальні принципи та методи економічних і соціальних наук, а також сучасні методи досліджень для провадження досліджень у сфері обліку та оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН05. Формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей використовуючи сучасні наукові інструменти та дотримуючись норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН07. Застосовувати сучасні способи пошуку, оброблення й аналізу інформації, зокрема, статистичні і економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних, інформаційні системи у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту і оподаткування.

РН08. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.

РН09. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

РН10. Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН14. Глибоко розуміти та вільно орієнтуватися у вітчизняних, європейських та міжнародних тенденціях підготовки фахівців різних освітніх рівнів (рамок кваліфікації), організації професійної післядипломної освіти та освіти впродовж життя в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування.

РН15. Пропонувати нові рішення, розробляти концепції, стратегії, програми розвитку обліку, контролю, аудиторської діяльності, податкової політики на мікро-, мезо- та макрорівнях з урахуванням впливу глобалізації та євроінтеграції.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Під час організації освітнього процесу в Центральнотукаїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу (http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf);

- Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ (<http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=72>).

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ В СФЕРІ АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ				
1	<p>Тема 1. Поняття та основні складові компоненти методології та методики прогнозування та планування</p> <p>Методологія, методика, метод: сутність понять, їх спільні риси та відмінності. Однопроцедурні способи дослідження: спостереження, вимірювання, порівняння, розрахунок, абстрагування, ідеалізація, формалізація, конкретизація, узагальнення, еквівалентування, умовивід. Багатопроедурні способи дослідження в структурі піраміди методів дослідження об'єктів: індукція, дедукція, синтез, аналіз, гіпотетичний метод, аксіоматичний метод, історичний метод, метод моделювання, метод експериментальних досліджень, діалектичний метод. Зміст і складові компоненти методології та поняття методики в сфері прогнозування та планування. Концепція та теоретико-методологічні основи Форсайту як креативної методології прогнозування майбутнього, продукування і поширення інновацій, технологій, інтелекту, розвитку економіки знань.</p>	2	1	7
2.	<p>Тема 2. Сутність, ключові завдання планування й прогнозування у сфері аудиту та оподаткування, види планів і прогнозів та фактори, що здійснюють вплив на якість їх розробки</p> <p>Зміст податкового прогнозування та концептуальні підходи до визначення сутності податкового планування. Відмінності понять «планування податкових платежів» та «податкове планування». Структурно-логічна схема планування податкових платежів, алгоритм податкового планування та прогнозування. Мета, об'єкти та суб'єкти податкового планування та прогнозування. Ключові завдання планування й прогнозування в сфері оподаткування на загальнодержавному, регіональному та мікроекономічному рівнях.</p>	2	1	7

	Класифікація видів податкового планування. Фактори, що здійснюють вплив на якість планів та прогнозів у сфері аудиту та оподаткування. Стратегічні напрями трансформації системи прогнозування і планування в сфері аудиту та оподаткування в контексті досягнення цілей сталого розвитку.			
3.	<p>Тема 3. Особливості організації та основні принципи планування і прогнозування в сфері аудиту та оподаткування в сучасних умовах</p> <p>Особливості організації планування та прогнозування в сфері аудиту та оподаткування. Підсистема забезпечення організації планування та прогнозування в сфері аудиту та оподаткування: її інформаційна, нормативна, кадрова, програмна та фінансова складові. Планування та прогнозування в сфері аудиту та оподаткування в умовах застосування цифрових технологій: сучасні виклики та інноваційні рішення. Використання програмного забезпечення та сучасних способів пошуку, оброблення й аналізу інформації у плануванні та прогнозуванні в сфері аудиту та оподаткування. Науково обґрунтовані принципи планування та прогнозування в сфері аудиту та оподаткування.</p>	2	1	7
4.	<p>Тема 4. Методи податкового планування та прогнозування й умови, що забезпечують їх альтернативність</p> <p>Класифікація методів, які використовуються у процесі податкового планування та прогнозування, їх роль у проведенні емпіричних досліджень в сфері оподаткування. Загальні методи прогнозування та планування: екстраполяція, інтерполятивний метод, нормативний метод, балансовий метод, економіко-математичне моделювання. Спеціальні методи податкового планування. Умови, що забезпечують альтернативність податкового планування та прогнозування на етапі створення суб'єкта підприємницької діяльності, у процесі його господарської діяльності та на етапі припинення діяльності.</p>	2	1	7
5.	<p>Тема 5. Організація податкового планування на підприємстві та особливості формування розрахункової бази податкових надходжень територіальними органами ДПС України</p> <p>Особливості формування служби податкового планування на малих, середніх за розмірами підприємствах та у великих підприємницьких структурах. Склад підрозділів (груп, відділів) податкового планування, їх функції. Рівні податкового планування. Етапи податкового планування та механізм реалізації податкових планів. Формування розрахункової бази податкових надходжень територіальними органами Державної податкової служби України. Розробка податкового прогнозу для регіону: його особливості та складові компоненти. Підвищення стабільності та прогнозованості податкової системи як складова стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 рр.</p>	2	1	7
6.	<p>Тема 6. Основні теоретико-методологічні аспекти планування діяльності в сфері аудиту</p> <p>Міжнародні стандарти як основа нормативно-правового регулювання процесу планування діяльності в сфері аудиту. Методи та основні переваги планування діяльності в сфері аудиту. Формальний та інтуїтивний підходи у процесі планування аудиту. Документальні та розрахунково-аналітичні методи аудиту. Способи</p>	2	1	7

	організації перевірки (суцільний, вибірковий, аналітичний, комбінований). Методи отримання аудиторських доказів. Види планів (стратегічний, поточний, оперативний) та узагальнена схема організації планування в сфері аудиту. Етапи планування аудиту в контексті дотримання базових принципів професійної етики та поведінки аудиторів.			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ТА НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ В СФЕРІ АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ				
7.	Тема 7. Загальний план аудиту, планування праці і заробітної плати, доходів та витрат суб'єктів аудиторської діяльності Загальний план аудиту: особливості його складання та ключові інформаційні компоненти. Зміст та структуроутворюючі складові планування праці і заробітної плати суб'єктами аудиторської діяльності. Планування кількості персоналу та фонду заробітної плати суб'єктів аудиторської діяльності. Особливості розробки плану доходів та витрат суб'єктів аудиторської діяльності.	2	1	5
8.	Тема 8. Планування конкретної аудиторської перевірки: обґрунтування необхідності, фактори впливу, програма аудиту Обґрунтування необхідності та мета планування конкретної аудиторської перевірки. Фактори та ключові аспекти, які здійснюють вплив на формування плану аудиторської перевірки: розуміння аудитором бізнесу клієнта; розуміння обліку і системи внутрішнього контролю; визначення ризиків та суттєвості; урахування видів, часу та повноти процедур; координація, керівництво, супровід та нагляд; інші аспекти. Програма аудиту та її об'єкти. Особливості планування перевірки повноти й правильності відображення в обліку необоротних активів, оборотних активів, власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань та забезпечень.	2	1	6
9.	Тема 9. Стратегічне, поточне, оперативне податкове планування у контексті їх спрямованості на вирішення комплексних завдань функціонування системи оподаткування Основи побудови системи оподаткування в Україні. Обґрунтування вибору оптимальної системи оподаткування діяльності суб'єктів господарювання на підставі діючого податкового законодавства. Поняття стратегічного податкового планування, його мета, завдання та роль у вирішенні комплексних завдань з розробки стратегії функціонування системи оподаткування в умовах глобалізації та євроінтеграції. Етапи розробки стратегії податкових платежів на підприємстві. Сутність, об'єкт та суб'єкти поточного податкового планування. Поняття оперативного податкового планування та сфера його застосування. Узагальнення результатів оперативного, поточного та стратегічного податкового планування.	2	1	5
10.	Тема 10. Особливості планування податків, методика розрахунку показників податкового навантаження та оцінка ефективності податкового планування суб'єкта господарювання Планування податків на підприємстві, його інформаційне забезпечення у контексті доцільності оброблення й аналізу інформації з різних джерел та нормативно-правове регулювання. Особливості планування податку на прибуток, податку на додану вартість, єдиного податку. Сутність поняття «податкове навантаження», методика розрахунку часткових та узагальнюючих	2	1	7

	показників податкового навантаження на підприємство. Оцінка ефективності податкового планування суб'єкта господарювання. Аналіз, синтез та узагальнення інформації про очікувані розміри податкових платежів та податкове навантаження суб'єктів господарювання для подальшого її використання при розробці й обґрунтуванні податкової політики на мікро-, мезо- та макрорівнях.			
11.	Тема 11. Основоположні підходи у визначенні очікуваних податкових надходжень органами ДПС України Загальні методологічні підходи щодо здійснення розрахунку бази оподаткування. Складові алгоритму розрахунку бази очікуваних надходжень. Особливості формування складових алгоритму розрахунку бази очікуваних надходжень за видами податків (зборів, платежів) (на прикладі їх окремих видів). Податковий паспорт як програмний комплекс та засіб моделювання показників податкової бази й прогнозування обсягу податкових надходжень на мезо- та макрорівнях.	2	1	5
12.	Тема 12. Ризики в сфері аудиту та оподаткування: їх урахування в процесі планування та прогнозування й напрями мінімізації Визначення аудиторського ризику та його оцінювання. Поняття податкових ризиків, методи їх визначення та класифікація. Індикатори ризиків, які використовуються органами ДПС з метою виявлення ризикових суб'єктів господарювання. Наслідки ризиків у сфері аудиту та оподаткування. Критерії ступенів ризику та вибір способів реагування на ризики недотримання норм законодавства відповідно до міжнародної практики. Інституційні елементи системи управління податковими ризиками та особливості вибору методів і показників для оцінки їх величини. Урахування ризиків у процесі планування та прогнозування в сфері аудиту та оподаткування, напрями їх мінімізації та пріоритетні напрями розбудови комплексної системи управління ризиками.	2	1	5
13	Тема 13. Особливості проведення наукових досліджень з прогнозування і планування в сфері аудиту та оподаткування Забезпечення здатності до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, виявлення та вирішення комплексних завдань функціонування системи освіти та підготовки фахівців в сфері аудиту та оподаткування як складова раціональної організації наукових досліджень. Творчий процес в науково-інноваційному мисленні: розвиток здатності до абстрактного мислення, генерації ідей, формулювання гіпотез та доказів як основа виявлення проблемних аспектів, формування нових знань та системного наукового світогляду при проведенні наукових досліджень в сфері аудиту та оподаткування. Теоретичний та емпіричний рівні наукових досліджень з прогнозування і планування в сфері аудиту та оподаткування. Оцінка якості наукових досліджень з прогнозування і планування в сфері аудиту та оподаткування та їх результатів з урахуванням етичних та правових норм. Апробація результатів наукових досліджень з прогнозування і планування в сфері аудиту та оподаткування, їх критичний аналіз, оприлюднення та контроль за впровадженням у науковій та практичній площині.	2	1	6
	Разом годин	26	13	81

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма підсумкового контролю: залік.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів. Оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи. В такому разі виставлення оцінки підсумкового семестрового контролю не передбачає обов'язкової присутності здобувача на заліку. У разі, якщо сума рейтингових балів менша ніж 60, але виконані умови допуску до семестрового контролю, здобувач вищої освіти виконує на останньому за розкладом занятті залікову контрольну роботу. За бажанням, здобувач вищої освіти має право на виконання залікової контрольної роботи з метою підвищення кількості балів, які були набрані ним протягом семестру.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
74-81	C	
64-73	D	Зараховано
60-63	E	
35-59	FX	Незараховано
1-34	F	

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри аудиту, обліку та оподаткування. Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.